

AZ ADÓZÁS RENDJE

- A 2017-ben bevezetett elektronikus szja-bevallás tervezet 3,8 millió adózót (magánszemélyt) érintett.
- Az adózás rendjéről szóló törvényjavaslat által érintett szolgáltatások:
 - kezdő vállalkozások támogatása;
 - új elektronikus szolgáltatások;
 - adóbírság változásai;
 - önellenőrzés szabályainak változásai;
 - szerkeszthető adószámla-kivonat
 - online felület biztosítása (változás)bejelentéshez
- Új jogintézmény: a feltételes adóbírság kedvezményének bevezetése.
- Megszűnő jogintézmény: az adószám fel függesztése.

A Kormány [T/17994.](#) számon benyújtotta az adózás rendjéről szóló törvényjavaslatát, melynek elfogadása esetén új jogszabály születik, hatályon kívül helyezve a 2003. évi XCII. törvényt. Az új törvény egyik fő célja ügyfélbarát adóigazgatási rendszer feltételeinek megteremtése.

Az adóbevallás szabályozása

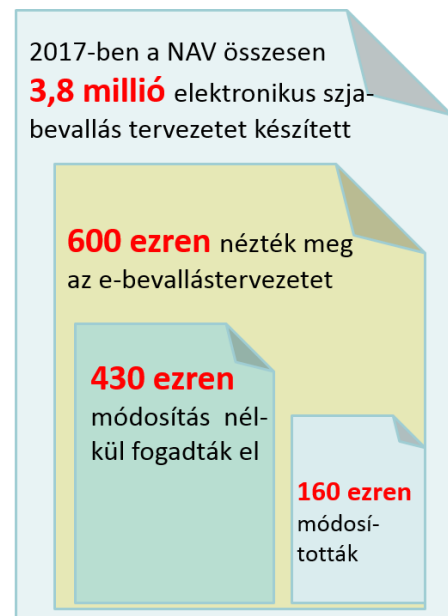
Az adózás rendjéről először 1990-ben született törvény, azóta számos esetben esett át kisebb-nagyobb módosításon. A jelenlegi újraszabályozás legfőbb célja az adóigazgatási rendszer további korszerűsítése oly módon, hogy a változtatások leghangsúlyosabb eleme az ügyfélbarát szolgáltatásnyújtás legyen. További szempont az adóhatóság átláthatóságának fokozatos növelése, működésének egyszerűsítése. E célból sok eljárási szabály kikerül az adózás rendjéről szóló törvényből és más jogszabályokba, például a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló jogszabályokba kerül be. Az általános eljárásokat az adóigazgatási rendtartásról szóló törvény fogja tartalmazni, az adózás rendjéről szóló új törvény pedig az adózási jogok és kötelezettségek részletszabályait foglalja magába. A törvénytervezet társadalmi vitájában a Magyar Adótanácsadók és Könyvviteli Szolgáltatók Országos Egyesülete számos [javaslatot](#), észrevételt tett a szabályozás részleteire vonatkozólag.

APEH – NAV: 1987-2017

A NAV jogelődje, az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (APEH) 1987. július 1-én jött létre és készítette el az első személyi jövedelemadó-bevallás nyomtatványát (az 1987-es adóreform egyik kulcselemeként). Ennek segítségével 1988-ban, az első bevallási évben 78 ezer gazdálkodó adott be bevallást, idén (2017-ben) közel tízszer annyian (747 ezer cég és vállalkozás).

A kezdetekkor tizenegy adókulcs volt, 2017-ben a személyi jövedelemadó egykulcsos. Van, ami viszont nem változott: az akkoriban létrehozott tizenegy számjegyből álló adószám, melyet a vállalkozással foglalkozó magán-

1. ábra: Elektronikus adóbevallások



Forrás: Infoszolg, MTI, NAV

személyek és gazdasági társaságok azonosítására, nyilvántartására használ az adóhatóság azóta is.

A személyi jövedelemadó elektronikus bevallása rendszerének 2017. évi bevezetése fontos lépésnek számít az ügyfélbarát szolgáltatásnyújtás terén. 2018-ban a jövedéki adóbevallás elektronikus tervezetének elkészítését tervezi az adóhatóság.

AZ ELEKTRONIKUS SZJA-BEVALLÁS ÚJ RENDSZERE

Az a magánszemély tud az elektronikus szja-bevallás lehetőségével élni, aki kizárólag munkáltatótól szerzett bevételt, és azt nyilatkozat hiányában önadózóként kell bevallania. Nincsenek továbbá kizárva azok sem, akik adóköteles társadalombiztosítási, családtámogatási ellátást is kapnak, illetve akik ezen felül adókedvezményt érvényesítenek és az adójukról önkéntes kölcsönös pénztári illetve nyugdíjbiztosítási nyilatkozatban rendelkeznek.

Az adóhatóság automatikusan annak készít bevallási tervezetet, aki munkáltatói adó-megállapítást nem kért, vagy az adó megállapítását a munkáltató nem vállalta. Az ügyfélkapuval rendelkezők egy erre a célra létrehozott elektronikus felületen érhetik el az adóbevallás tervezetüket, illetve ha kérik, az adóhatóság azt számukra postai úton juttatja el.

Egyéni vállalkozó, mezőgazdasági őstermelő és ÁFA-köteles adóalany részére adóbevallás-tervezet nem készül.

SZOLGÁLTATÓ ADÓHATÓSÁG

A jelenleg hatályos, adózás rendjéről szóló törvény számos, elektronikus úton nyújtott szolgáltatást (ügyintézással, tájékoztatással, kérelem benyújtással, bejelentéssel, változtatással kapcsolatos intézkedést) nem tartalmaz, azok ugyanis rendeleti úton vannak szabályozva.

Az ügyfélbarát adóhatóság üzenetének hangsúlyosabbá tételéhez, a szolgáltatási tevékenység elmélyítéséhez, az adózók jogkövető magatartásának segítéséhez az új törvény magába a törvényszövegbe építi be a digitális korszak kihívásaira reflektáló elektronikus szolgáltatások teljes tárházát.

Már meglévő szolgáltatások

- elektronikus űrlap áll rendelkezésre bejelentéshez, bevalláshoz, költségvetési támogatás igényléséhez, adatszolgáltatáshoz, nyilatkozatokhoz, önellenőrzéshez, adófizetéshez, adófolyószám-egyeztetéshez;
- változásbejelentés elektronikus úton;
- nemleges adóigazolás, jövedelemigazolás iránti kérelem;
- adószámlához való hozzáférés;
- a honlapon ügyfélszolgálat-kereső felület, adózói adatok lekérdezési lehetősége;
- köztartozásmentes adózói adatbázis működtetése.

2. ábra: Adóbevallások



Forrás: Infoszolg, MTI, NAV

Tervezett új szolgáltatások

- adófizetési kötelezettség bankkártyával;
- online felület működtetése a bejelentési kötelezettségek teljesítéséhez;
- szerkeszthető adószámla-kivonat készítése;
- mobilalkalmazás.

ÖNELLENŐRZÉS

Az önellenőrzés az önadózó számára egy lehetőség arra, hogy adóbevallását az adóbevallás benyújtására előírt határidő után (de az adóbevallási jog elévülési idején belül) korrigálja, helyesbítse.

Az önellenőrzés korlátai:

- Kizárólag már benyújtott adóbevallás helyesbíthető önellenőrzéssel. Ha az adózó a határidőben be nem nyújtott bevallását pótolja, az nem minősül önellenőrzésnek.
- Az adóhatósági ellenőrzés megkezdése után már nem végezhető önellenőrzés.
- Az adóhatóság által megállapított jogsértések és azok jogkövetkezmenyei önellenőrzéssel nem korrigálhatók.
- Önellenőrzésre csak számítási hiba, elírás, vagy jogszabályi nem megfelelés miatt van lehetőség.
- Az adó megállapításához való jog elévülése esetén sincs lehetőség önellenőrzésre.

AZ ADÓIGAZGATÁS MÚLTJA

Az első önálló adóhatóság az APEH (Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal) **1987**-ben alakult meg, és egyben jogelődje volt a ma is

működő Nemzeti Adó- és Vámhivatalnak, a NAV-nak. Feladata a tőkés jellegű adórendszerre való áttérés segítése, például bérbruttósítás, áfa-kulcsok rendszérének kialakítása. 1987-ben az induló létszám háromezer fő volt.

Az adóhatóság dolgozóinak száma

1987-ben
3 ezer fő



2017-ben
21 ezer fő



Forrás: Infoszolg/MTI

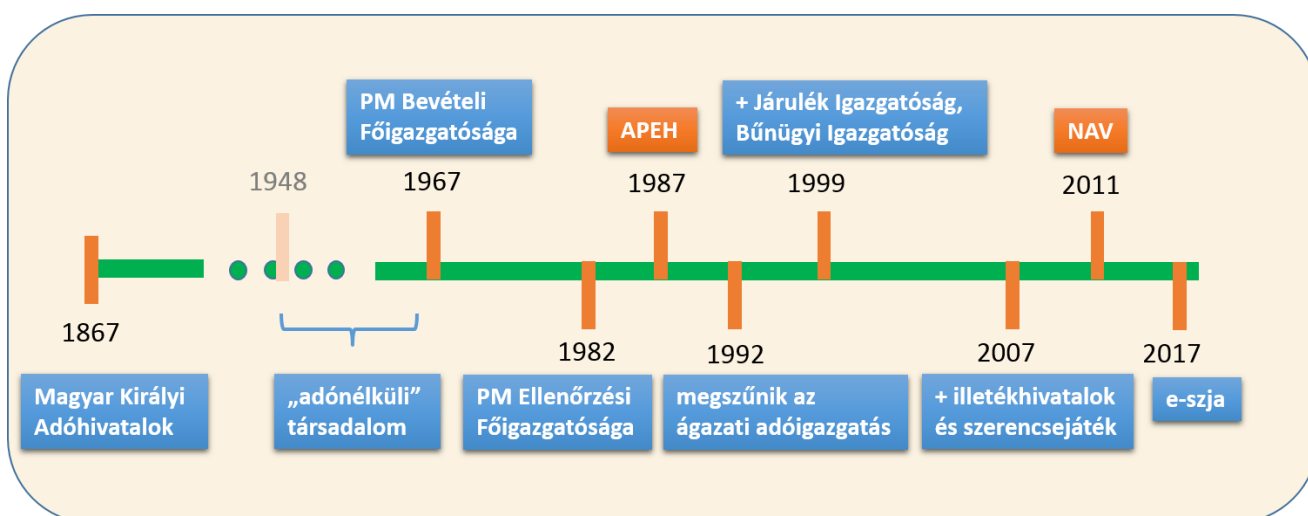
Ekkor a hivatal háromszintű szervezatként működött: a Központ, megyei igazgatóságok és az adófelügyelőségek.

1992-től kezdve az APEH kétszintű szervezatként működik.

2011: az APEH és a Vám- és Pénzügyőrség egyesül, és megalakul a NAV. Az uniós csatlakozás miatt a vámbevételek visszaesnek, jelenleg az NAV bevételeinek mintegy egy ezrelékét teszik ki.

2017-ben a NAV dolgozói létszáma több mint 21 ezer fő.

3. ábra: Az adóigazgatás története



Forrás: Infoszolg, MTI, NAV Múzeum

NEMZETKÖZI KITEKINTÉS

A [Deloitte 2017-es felmérése](#) 34 különböző (24 európai és 10 tengerentúli) ország személyi jövedelemadó bevallás rendszerét tekintette át, különböző szempontok szerint.

- **Elektronikus adóbevallás** a vizsgált országok 65 százalékában van, közülük Luxemburg az egyetlen, ahol papír alapú bevallásra már nincs is lehetőség.
- Az adóbevallásban **kitöltendő mezők** száma Írországban a legmagasabb, mintegy 1300 mező, a legalacsonyabb pedig a vizsgált országok közül Dánia, Norvégia és Portugália 25-25 mezővel.
- Az **adó visszatérítés** iránti igény bejelentéshez szükséges idő szintén nagy változást mutat. A vizsgált országok egynegyedében ez kevesebb, mint egy órát tesz ki, közel felében egy és két óra között, és három országban, köztük Ausztriában több, mint öt órát.
- **Házastársak (élettársak) közös adóbevallása** kötelezően hat országban van (például Belgium, Franciaország), opcionális hét országban (például Németország vagy Lengyelország), és a vizsgált országok több mint hatvan százalékában nincs erre lehetőség.

- **Adókedvezmények** igénybevétele szempontjából három csoportra oszthatók az országok. Két országban nincs erre lehetőség, egy harmadukban van, de csak korlátozottan (egy-két esetben), és közel 60 százalékuknál pedig számos esetben vehetnek igénybe adókedvezményt.
- Az adóbevallás **késedelmes benyújtására** különböző megoldások vannak. A vizsgált országok közül egyedül Luxemburgban nem szankcionálják, az országok egynegyedében (például Szlovákia és Olaszország) könnyen lehet határidő-hosszabbítást kérvényezni, közel harmadukban (például Ausztria és Csehország) különleges körülmények esetén van lehetőség rá, és több mint 40 százalékuk esetében pedig nincs rá lehetőség.
- Adóbevallások **adóhatósági ellenőrzésének** módszere szerint két csoportba oszthatók az országok nagy része. Közel háromnegyedükben véletlenszerű kiválasztással történik az bevallás ellenőrzése, kötött minták alapján hat országban (köztük Lengyelország és Belgium). A tendencia a mind gyakoribb és a rendszerszerű ellenőrzések irányába mutat.

Források:

- [2003. évi XCII.](#) törvény az adózás rendjéről
 - NAV évkönyv [2016](#) (2017. május 10.)
 - NAV [23. sz.](#) tájékoztató füzet az önellenőrzésről, 2017. január 10.
 - Harminc éves az adóhatóság – MTI háttér, 2017. július 1.
 - Nemhogy egyszerűbb, még bonyolultabb adóigazgatási szabályok? - adozona.hu ([2017. augusztus 15.](#))
 - Varga Mihály: sikertörténet az idén bevezetett e-szja – MTI, 2017. június 22
 - Varga Mihály: már a sörlátét is a múlté – MTI, Magyar Nemzet, [2017. június 1.](#)
 - [NAV múzeum](#) Magyar adózástörténeti kiállítás
- 2017 Global comparative study of the personal income tax return process, [Deloitte 2017](#)

Készítette: Horváth Irén
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486